

**PRZEMOC W RODZINIE
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM**

**ANALIZA ZASOBÓW
POMOCY SPOŁECZNEJ**

Warszawa czerwiec 2010

Niniejsza analiza stanowi jeden z elementów diagnozy zasobów województwa mazowieckiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i została przygotowana w związku z opracowywaniem przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej „Wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2011-2016”.

Dane zawarte w tym opracowaniu stanowią analizę wtórną takich dokumentów, jak:

„Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (za I-XII. 2009r.)” dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

oraz

„Informacje z rocznego sprawozdania gmin w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie” dla Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W materiale tym odzwierciedlenie znajdują tylko te kwestie, które podlegają sprawozdawczości w wymienionych powyżej dokumentach, składanych przez burmistrzów miast i wójtów gmin oraz ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie, w związku z czym nie stanowią całościowego obrazu zjawiska przemocy domowej w województwie mazowieckim lecz są jego integralną częścią.

Zebrane informacje przedstawiono w tabelach zbiorczych - według powiatów, aby możliwe było ich szybkie porównywanie w odniesieniu do danych częściowych, obrazujących sytuację w zakresie przemocy rejestrowanej przez wskazane instytucje w wymienionych źródłach.

Z danych wynika, że w województwie mazowieckim **liczbę osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej szacuje się na 8 553 osoby w tym: 4 257 to ofiary przemocy, 3 008 sprawcy przemocy, a 1 288 to świadkowie przemocy.**

W związku z doświadczaniem przemocy, w 2009r. **różnymi formami pomocy ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie objęły 25 052 osoby.**

Ze sprawozdań wynika, iż w 2009r. pomoc w formie interwencji kryzysowej otrzymało 4 744 rodzin, obejmując 7 478osoby w tych rodzinach. Pracownicy ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie wypełnili 1 215 Niebieskich Kart, wobec 1 265 osób - sprawców przemocy, podjęto działania interwencyjne.

Zasoby instytucjonalne i kadrowe wyspecjalizowane w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w województwie mazowieckim stanowią ponad to:

1. Punkty Informacyjno – Konsultacyjne działające w strukturach urzędów miast i gmin, a w m. st. Warszawa w urzędach dzielnic, z których porad w 2009r. skorzystało 9 168 osób z terenu województwa mazowieckiego.
2. Siedem Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – Domy dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży i trzy Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie udzieliły pomocy 882 osobom.
3. Ośrodki Interwencji Kryzysowej (17 placówek), z których pomocy skorzystało 3 730 osób.

4. Schroniska i Hotele dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (łącznie 8 placówek) w powiatach: lipskim, mławskim, płońskim, pruszkowskim, wołomińskim, zyrardowskim oraz mieście Ostrołęka i m. st. Warszawa.
5. Zespoły interdyscyplinarne - w 2009r funkcjonowało 48 takich stałych zespołów, z czego 17 zostało powołanych w celu przeciwdziałania przemocy wobec dzieci.
6. Inne:
 - a. grupy wsparcia, grupy terapeutyczne i socjoterapeutyczne, których w 2009r. funkcjonowało w województwie mazowieckim 668,
 - b. telefony zaufania, które funkcjonują w 25 powiatach udzielając pomocy zarówno ofiarom przemocy (39 punktów obsługujących telefon zaufania) jak i jej sprawcom (23 punkty obsługujące telefon zaufania).
 - c. 51 specjalistów, którzy uzyskali Certyfikat Specjalisty/ konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wydany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach *Programu potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach w szczególności z problemem alkoholowym*, co stanowi prawie 30% w stosunku do całego kraju (154 osoby).

Z analizy danych wynika, że zdecydowanie najwięcej przypadków przemocy domowej wykazało miasto stołeczne Warszawa, 2 104 osoby dotknięte przemocą. Miasto to wyróżnia się najbardziej rozbudowaną infrastrukturą instytucji i innych zasobów przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie oraz posiada zdecydowanie większą liczbę instrumentów wsparcia. W 2009r. w m. st. Warszawa interwencją kryzysową objęto 3 071 osób, a pracownicy ośrodków pomocy społecznej i warszawskiego centrum pomocy rodzinie wypełnili 405 Niebieskich Kart. Także tutaj jest najwięcej, 90% certyfikowanych specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (46 osób wśród 51 z terenu całego województwa).

Kolejnym pod względem skali występowania tego zjawiska jest miasto Radom, które wykazało 1 550 osób dotkniętych przemocą. Wartości wykazane przez miasto Radom są mniejsze niż w m. st. Warszawie, jednak liczby te zdecydowanie odbiegają od pozostałych powiatów województwa. Na terenie tego miasta interwencją kryzysową objęto 1 228 osób, wystawiono 109 Niebieskich Kart.

Na tle pozostałych 40 powiatów, dużą liczbę osób dotkniętych przemocą w rodzinie wykazały odpowiednio powiaty: ciechanowski - 306 osób, legionowski – 352 osoby, pruszkowski – 229 osób, sochaczewski – 305 osób i wołomiński – 315 osób. Powiaty te, wyłączając m. st. Warszawę oraz miasto Radom, wyraźnie odznaczają się na tle reszty województwa wykazując znacząco wyższe wartości dotyczące przemocy w rodzinie na ich terenie i bardziej rozbudowaną infrastrukturę przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pomimo dość wysokiej liczby osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej, powiaty: garwoliński – 304 osoby i szydłowiecki – 355 osób, wykazały brak infrastruktury przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Podobnie w mieście Ostrołęka i powiecie otwockim, choć te powiaty wykazały relatywnie małą liczbę osób dotkniętych przemocą.

Najmniejszą liczbę osób dotkniętych przemocą wykazały powiaty: białobrzeski, lipski, łosicki, i przysuski. Powiaty te charakteryzuje najgorzej wykształcony aparat przeciwdziałania przemocy i wsparcia, nieliczne formy lokalnych zasobów przeciwdziałania przemocy i całkowity brak zasobów instytucjonalnych.

Województwo mazowieckie jest regionem o dużych zróżnicowaniach wewnętrznych. Rozbieżności dotyczą przede wszystkim różnic w poziomie rozwoju gospodarki oraz warunkach i jakości życia ludności. Analizując problem przemocy w rodzinie również możemy dopatrzeć się takich rozbieżności pomiędzy poszczególnymi obszarami w województwie. Regiony bardziej rozwinięte gospodarczo, o wyższym standardzie życia, wykazują większe wartości dotyczące zjawiska przemocy, a także bogatsze zasoby jej przeciwdziałania i wyspecjalizowane instrumenty pomocy jej ofiarom.

Biorąc pod uwagę, że zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem społecznym w województwie mazowieckim wskazane jest dalsze rozwijanie sieci usług mających na celu wypracowanie interdyscyplinarnego podejścia do zjawiska przemocy poprzez wyspecjalizowane kadry, rozszerzenie edukacji społeczeństwa i zwiększenie dostępności informacji w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców. Może zapisy nowelizacji ustawy pozwolą na stworzenie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym.

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

Opracowała: Dominika Wolska

Przy współpracy: Katarzyny Kowolik